

G O V O R

PREDSEDNIKA SKUPŠTINE OPŠTINE
NA SVEČANOJ AKADEMIJI POVODOM
80. GODIŠNJICE KOLUBARSKE BITKE
3. DECEMBAR 1994. GODINE

Dame i gospodo,

Dobro došli u Gornji Milanovac na Dan obeležavanja jedne od najsjajnijih pobjeda u istoriji srpstva i najčuvenijih bitaka u istoriji sveta.

U ime Skupštine opštine i svojih sugradjana, sa dubokim poštovanjem pozdravljam, najpre, naše hrabre starine - ratnike oslobodioce, koji su preživeli srpsku golgotu od 1912.-1918.

Neka su nam, takodje, dobrodošli:

- predstavnici Društva za negovanje revolucionarnih tradicija oslobodilačkih ratova do 1918.,
- borci i predstavnici SUBNOR-a,
- borci dobrovoljci u sadašnjem ratu preko Drine za slobodu srpstva,
- predstavnici Vlade Jugoslavije, na čelu sa
- Vlade Srbije na čelu sa
- Vojske Jugoslavije na čelu sa
- savezni i republički poslanici,
- predstavnici opština,

- 2.-
- predstavnici javnih preduzeća re-
publičkog značaja,
  - privrednici, poslenici kulture i
javnog života,
  - predstavnici političkih partija,
  - odbornici Skupštine opštine
  - predstavnici informisanja i svi
moji sugradjani.

Molim vas da minutom ćutanja odamo počast svima koji su dali živote za slobodu Srbije i odbranu srpstva.

Neka im je večna slava!

Poštovana gospodo, dragi prijatelji,

Ovo je Srbija. Ovo su njene padine na kojima su ispisane važne stranice naše istorije. Na nesreću, to je istorija ratova. Na ponos - istorija časne borbe za slobodu.

Ovo je zemlja vrletnog naroda koji se nikada ničeg nije plašio, izuzev grobova svojih pradedova i suda svojih potomaka. Sudbina je htela da odavde krenu najveće srpske pobede, ali istina je i veliki srpski usudi.

Rudnik pamti i beleži najduže. Podno njega najduže se zadržala srednjovekovna Srpska država, mada se i njen usud začeo baš ovde, kada je, posle smrti cara Dušana, knez Lazar sa rudničkim vlastelinom Nikolom Altomanovićem rešavao pitanje nasleđa srpskog prestola.

Četiri veka kasnije Srpski narod podiže više motiku no sablju, na veliku Otomansku inperiju. Taj slobodarski korak u Prvom srpskom ustanku, krenuo je 1804. iz našeg susjedstva, od Topole a završio se na Rudniku.

Nova pobjeda počela je u Takovu, u Gornjoj Crnući i Brusnici, hrabrom odlukom na Cveti 1815. da bi se u boju na našim Družetićima i susjednom Ljubiću završila konačnim stvaranjem srpske države, čija prva prestonica beše Miloševa Crnuća.

Desiše se potom Javorski pa Balkanski rat, u kojia opet, odavde mnogi izginuše. Sloboda ovom narodu, uostalom, ne potraja nikad bar toliko da oslobodioci požene sinove i dočekaju unuke. Il' nam se Turci, il' Germani, navrzu na vrat, pa Srpkinja ne stigne ni da ožali muža ili brata a već sprema sina.

Još se puške nisu ohladile od 1912., a već usred leta 1914. Austrougarska objavi rat Srbiji. I bi im malo poraz na Ceru, pa ubrzo krenuše opet preko Save i Drine. A u Srbiji kiša, glad, bosotinja i golotinja. Ni stomak, ni pušku čime da napune. No, kao što to u srbina obično biva, hrabrosti i inata uvek ima na pretek. Zato se i moglo dogoditi da još jednom smogne snage i potera neprijatelja.

Odluka za tu odsudnu bitku 1914., doneta je 3. decembra u Gornjem Milanovcu, u

zgradi Okružnog načelstva, u kojoj je bio smešten Štab Prve armije pod komandom generala Živojina Mišića, od tada-srpskog vojvode prvog i jedinog počasnog građanina ovog grada.

Ne samo da je odluka o odpočinjaju takozvane Rudničke ofanzive ovde doneta, nego se upravo na ovim prostorima - na Prostruzi u Gornjim Branetićima, Boljkovcima, na Galiču u Beršićima, na Jeremića ornici u Pranjanima, na Rajcu i Rudniku i u svakom našem selu, odigrao najkrvaviji deo junačke epopeje u kojoj su, u samo tri dana, od 1300 kaplara - čuvenog đačkog bataljona (koji u Milanovac dodoše iz Skoplja), izginuli njih preko 400.

Imali su samo jednu naredbu - NI KORAK NAZAD. I sa tom naredbom, za samo 12 dana, isteraše švabu iz Srbije, preko Valjeva, Save i Drine, odakle je i došao. U ~~Save~~ 3. decembra, vojvode Živojina Mišića i srpske vojske, rudničani su na zgradu Okružnog načelstva '39. uklesali spomen ploču. Danas se ta zgrada, konačno, rekonstruiše, a sledeće godine će u njoj biti otvoren i muzej čuvenog srpskog vojvode.

Ova velika pobeda nije bila kraj srpskoj golgoti ali je bila, kao i sve što će potom biti, potvrda Poćorekovog upozorenja - "Niko nikada nije, niti će pobediti srpski krivi opanak".

Poštovana gospodo,

Osamdeset je godina od slavne Kolubarske bitke, koja je ušla u sve antologije i vojne enciklopedije sveta. Osamdeset godina-koliko

za jedan ljudski život ali nama se nije dalo, kao što nam se još uvek ne da, da ga u miru proživimo.

Ovaj grad je 41.spaljen do temelja. Pre dva ipo meseca obeležili smo 50.godišnjicu konačnog oslobodjenja od fašizma, mada smo već naučili da ni jedno naše oslobodjenje ne smemo smatrati konačnim. Milanovac je u Drugom svetskom ratu dao 13 heroja. Mnogi još pamte, mnogima očevi još pričaju o tom velikom požaru koji je zadesio čitav svet, a evo već smo tri godine novog stradanja naše braće preko Drine i sopstvene muke da im budemo i pomoć i oštupnica.

Samo u ovoj opštini 1.000 izbeglica čeka da se vrati na kućni prag. Pola miliona ih je širom Srbije i Crne Gore. A tamo, preko Drine, je i njihova i naša budućnost. Njihova, da se vrate i zagrle najrodjenije, naša, da ostanemo u miru svoji na svome. Svojoj braći tu zaslugu moramo priznati. Političko rukovodstvo Srbije moralo je u jednom trenutku doneti odluku koja nas nije činila srećnim ali smo verovali da je mudra i neophodna. Tako se i pokazalo.

Tri meseca od tada, eto baš ovih dana, dopiru vesti koje najavljuju skori završetak rata, mir i zajedništvo svih srba. Znali smo da će nam svet sankcije skidati na kašičicu. Da će nas držati u neizvesnosti što duže može. Ali, nekada je za pobedu potrebna hrabrost a nekada, još nas je Miloš naučio

mudrosti. Ako ovo prvo ne ponestane srbima u Srpskoj Krajini i Republici Srpskoj, a i jedno i drugo svima nama, bićemo sigurno i vojni i politički pobednici. Samo tako ćemo i moći čista obraza pred grobove predaka i sud potomaka.

Poštovana gospodo,

Sa ovom željom ja vas još jednom pozdravljam kao goste opštine čija se privreda ni pod sankcijama nije predala, opštine koja gradi kako odavno nije i koja s ponosom širom otvara vrata prijateljima.

Neka nam je skori mir i ponovno ulaženje u svet.

Nek nam je plodna naša Srbija, neka nam se deca radjaju a mi ćemo učiniti sve da se imaju rašta i rađati.

HVALA VAM!

Dajem reč potpredsedniku Vlade Republike Srbije, gospodinu Slobodanu Babiću.